

จันทน์

Diospyros insidiosa Bakh.

EBENACEAE

ไม้ต้น สูงถึง 18 เมตร ใบ รูปไข่ถึงรีหรือขอบขนาน กว้าง 2-7 เซนติเมตร ยาว 5-17 เซนติเมตร ปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนทู่หรือแหลม ด้านบนเกลี้ยงยกเว้นตามเส้นกลางใบ ด้านล่างมีขนแล้วเกลี้ยง เส้นใบ 4-7 คู่ โค้งและเชื่อมกัน ห่างจากขอบใบ เห็นไม่ชัด ก้านใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร มีขนเมื่ออ่อนแล้วเกลี้ยง ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อกระจุก ก้านดอกยาว 5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงยาว 2-3 เซนติเมตร ปลายจักลึก 1/2 กลีบเป็นแฉก 4 แฉกไม่ซ้อนกัน มีขนด้านนอก กลีบดอกยาว 12-15 มิลลิเมตร โคนรูปคนโท ปลายจักลึก 1/4 ของกลีบเป็นแฉก 4 แฉก เกลี้ยง เกสรเพศผู้ 16-30 อัน รังไข่เป็นหมัน เกลี้ยง ดอกเพศเมียไม่พบ ผล ใหญ่ ขนาด 4-8 เซนติเมตร ก้านผลใหญ่ ยาวไม่เกิน 0.5 เซนติเมตร กลม ค่อนข้างแบน บวมที่ปลายทั้งสองด้าน ขนเกลี้ยง สีเขียวเป็นมัน เมื่อสุกสีเหลืองสดและอวบน้ำ เมล็ดมีไม่เกิน 8 เมล็ด กลีบเลี้ยงเล็ก จักลึกถึงโคน เป็นแฉกโค้ง 4 แฉก ไม่พับจีบหรือขอบเป็นคลื่น เส้นกลีบเห็นไม่ชัด มีขนด้านนอก เกลี้ยงด้านใน พบในป่าดิบที่ต่ำหรือกึ่งป่าดิบเขาหินปูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตรัง พัทลุง

ข้อมูลอ้างอิง : ไขมอน การ์ดเนอร์ พันดา สิริสุนทร กองงานดา ชยามฤต ไม่ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1. - กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2558. 768 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

จันทน์

Diospyros venosa Wall. ex A.DC.

EBENACEAE

ชื่อพื้นเมือง : โกพนม,จันทน์,ตาดำ,นางดำ,ไม้ดำ,ย่างทราย,ฮารปรารง

ไม้ต้น

สูงได้ถึง 20 เมตร ใบรูปรี หรือรูปไข่ ยาว 3.5-7 เซนติเมตร ปลายแหลม มน หรือมีติ่งแหลม โคนมน กลม เส้นแขนงใบข้างละ 10-16 เส้น แผ่นใบด้านล่างมีขนประปราย ก้านใบยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อกระจุกหรือแยกแขนงสั้น ๆ ก้านดอกยาว ประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขนสั้นนุ่ม กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ยาว 1-2 มิลลิเมตร มี 3-4 กลีบ แฉกสั้น ๆ ไม่เกินกึ่งหนึ่ง ดอกรูป คนโท ยาว 3-5 มิลลิเมตร มี 4 กลีบ แฉกสั้น ๆ เกสรเพศผู้ 6-16 อัน รังไข่ที่ไม่เจริญเกลี้ยง ดอกเพศเมียออกเป็น ช่อกระจุกสั้น ๆ รังไข่เกลี้ยง เกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 3-6 อัน เกลี้ยง ผลรูปรี ยาว 1-2.5 เซนติเมตร ก้านผลยาว 1-3 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงแฉกลึกประมาณกึ่งหนึ่ง พังออก กลีบ เกลี้ยง เอนโดสเปิร์มเรียบ พบที่อินเดีย พม่า กัมพูชา เวียดนาม คาบสมุทรมลายู ชวา สุมาตรา และบอร์เนียว ในไทยส่วนมากพบทางภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ พบประปรายทางภาคกลาง และภาคตะวันตกเฉียงใต้ ขึ้นตามป่าดิบแล้ง และป่าดิบชื้น ความสูงถึงประมาณ 500 เมตร ส่วน var. *venosa* แผ่นใบด้านล่างมีขนกำมะหยี่หนาแน่น

ข้อมูลอ้างอิง : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordsLinkno=1521&words>
ภาพประกอบ : ภาพตอน/ผล : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordsLinkno=1521&words>
ภาพลำต้น/ใบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

จันทน์

Mansonia gagei J.R.Drumm.
MALVACEAE (sterculiaceae)

ไม้ต้น ผลัดใบ สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือก สีสออกขาวถึงเทาอ่อน เรียบ หรือแตกเป็นแผ่นตาราง ใบ กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 8-14 เซนติเมตร เดี่ยว ออกสลับเวียน รูปไข่ถึงขอบขนานแกมรี ปลายแหลม โคนแบนหรือรูปหัวใจ ตัน มักเบี้ยวเล็กน้อย ขอบจักห่างๆ โดยเฉพาะครึ่งใบบน ยอดอ่อนมีขนกระจาย ใบแก่คล้ายหนังบาง เกลี้ยงทั้งสอง ด้าน เส้นใบข้าง 5-7 คู่ ทำมุมแหลมชัน ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร พองเล็กน้อยที่ปลายทั้งสองด้าน หูใบรูปใบหอก ร่วงเร็ว ดอก ยาว 2-2.5 เซนติเมตร สีขาว สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อแตกแขนง ยาวได้ถึง 15 เซนติเมตร ตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงคล้ายกาบ แตกด้านเดียว กลีบดอก 5 กลีบ แยก กว้าง 5 มิลลิเมตร ยาว 10 มิลลิเมตร รูปคล้ายช้อนหรือใบหอกกลับ ปลายกลม โคนค่อนข้างแคบ มีขนสีอ่อนกระจาย ด้านนอก ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้สมบูรณ์ 10 อัน ก้านชูอับเรณูเล็กเรียวกางออก ยาว 2-3 มิลลิเมตร อยู่เป็นคู่สลับกับเกสรที่เป็นหมัน 5 อัน เรียงเป็นวงรอบเกสรเพศเมีย อยู่ 5 อัน มีขนที่ปลายของก้านชูเกสรร่วมรังไข่ แต่ละอันมีก้าน เกสรเพศเมียโค้งและยอดเกสรเพศเมียแหลม ผล กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร รูปรีแบน มีปีกใหญ่โค้งที่ปลาย ด้านหนึ่ง มักออกเป็นคู่ แห้ง แก่ไม่แตก ตัวผลกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาว 1-1.5 เซนติเมตร มีเมล็ด 1 เมล็ด พบน้อยในป่าผลัดใบที่ต่ำ บนเขาหินปูน

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอน พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2559, 792 หน้า

ภาพประกอบ : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Mansonia0gagei0J.R.Drumm.0ex0Prain>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

จันทน์คันทนา

Psychotria adenophylla Wall.

RUBIACEAE

ไม้ต้น หรือไม้พุ่ม สูงได้ถึง 1.5 เมตร ใบ ออกเป็นคู่ตรงข้าม เนื้อใบคล้ายกระดาษหรือหนาคลายหนัง มักมีตุ่มใบเป็นหลุม ใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน (หรือมีขนสั้นมาก มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า) หูใบรูปสามเหลี่ยมถึงรูปไข่ ไม่เป็นง่าม หูใบมีขนทั่วใบด้านใน ดอก เล็ก สีขาวหรือออกเขียว ไม่หอม สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อกระจุก ยาวมากกว่ากว้าง มีหลายดอก ที่ปลายกิ่ง แต่ละดอกมักออกเป็นกลุ่มแน่นเป็นช่วงๆ บนกิ่ง กลีบเลี้ยงปลายเรียบหรือมี 4-5 ซี่ กลีบดอกมีหลอดกลีบสั้น ปลายจัก 4-5 แฉกรูปสามเหลี่ยมไม่ซ้อนกันในหลอด กางออกหรือโค้งกลับเมื่อดอกบาน มีขนที่คอหลอดเกสรเพศผู้ มี 4-5 อัน ติดที่ส่วนบนของหลอดหรือใกล้คอหลอด มีทั้งก้านชูอับเรณูสั้นไม่แผ่พ้นดอก หรือก้านชูอับเรณูยาวแผ่พ้นดอก ก้านเกสรเพศเมีย มี 2 แบบ แบบสั้นและยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็น 2 หู อาจแผ่พ้นหลอดดอก ผล เล็ก กลมถึงรี ปลายกลีบเลี้ยงเป็นวงคล้ายหวนม บางที่มีสัน ไม่แตก มีสีเหลืองหรือส้มถึงแดงสดหรือดำมันเมื่อแก่ เนื้อบาง มีผนังแข็งหุ้มเมล็ดอยู่ 2 อัน เล็ก เมล็ดครึ่งวงกลม 1 เมล็ดมีประมาณ 700 ชนิด ในเขตร้อน ภาควัสดุประมาณ 25 ชนิด เป็นไม้พุ่มเล็กประมาณ 10 ชนิดที่สูงได้ถึง 1.5 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โจนอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

จันทน์ชะมด

Aglaia silvestris (M.Roem.) Merr.

MELIACEAE

ไม้ต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงได้ถึง 30 เมตร เมื่ออ่อนมีลำต้นเดี่ยว เรือนยอดกลมกว้าง เมื่อแก่มีพูพอนรูปตัวแอล (L) เปลือก สีครีมถึงสีน้ำตาลอมเทา แตกตื้น มียางใสหรือขาว ใบ ยาว 20-65 เซนติเมตร ใบประกอบแบบขนนกยอเดี่ยว ใบย่อย 6-9 คู่ ออกสลับ กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 8-22 เซนติเมตร รูปขอบขนานถึงรูปใบหอกแกมรี ปลายเรียวแหลม โคนห้หรือกลมเบี้ยว ใบอ่อนมีเกล็ดแน่นทั้งสองด้าน ใบแก่คล้ายหนังบาง ด้านบนเขียวเข้มด้านล่างสีเขียวแกมทองแดง มีเกล็ดรูปโล่สีน้ำตาลกระจายถึงแน่น เมื่อแก่เกลี้ยง เส้นใบ 12-21 คู่ ใบข้างมีก้านใบ ยาวได้ถึง 0.5-1 เซนติเมตร ใบปลายยาวได้ถึง 2 เซนติเมตร กิ่งเล็ก เรียว มีเกล็ดรูปโล่สีน้ำตาลแน่น ดอก ยาวได้ถึง 3.5 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อน รูปไข่กลับ กลิ่นหอม ช่อดอกยาวได้ถึง 30 เซนติเมตร ก้านดอกยาวได้ถึง 2 มิลลิเมตร มีเกล็ดแน่น กลีบเลี้ยงยาว ไม่เกินครึ่งหนึ่งของกลีบดอก ปลายจักลึก 5 พู มีเกล็ด กลีบดอก 5(6) กลีบ เกสรเพศผู้ยาวกว่า กลีบดอกรูปไข่กลับ ปากหลอดเส้นผ่านศูนย์กลาง ยาว 0.3 มิลลิเมตร ปลายไม่จัก อับเรณู 5 อัน ไม่โผล่พ้นปากหลอด ผล กว้างได้ถึง 2 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 2 เซนติเมตร ออกเป็นช่อ กว้างได้ถึง 25 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 30 เซนติเมตร มีได้ถึง 50 ผล รูปโตแบน สีน้ำตาลอมส้มถึงสีเหลือง หรือออกแดง มีเกล็ดแน่น แก่ไม่แตก มี 1-2(3) ส่วน แต่ละ ส่วนมี 1 เมล็ด มีเนื้อบางใสหุ้ม พบน้อยในป่าดิบ สูงถึง 500 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชมอน พินดา สิทธิสุนทร ก่อภานดา ชยามฤต ไม่ปานภาใต้ – พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปพ. 2559, 792 หน้า
ภาพประกอบ : <http://tropical.theferns.info/image.php?id=Aglaia+silvestris>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

MYRISTICACEAE

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โชมอน ไม่บ้านภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิศวกรรมอากาศยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ไม้ต้น สูง 4-27 เมตร อาจผลัดใบบางส่วน มีพุ่มใหญ่ตามอายุ เปลือก สีเทาอ่อนถึงสีน้ำตาลอมชมพู เรียบหรือค่อนข้างขรุขระ เปลือกในสีชมพูถึงน้ำตาลอมแดง มีน้ำเลี้ยงเป็นยางใส ใบ เดี่ยว ออกเวียนสลับ ดอกที่ปลายกิ่ง รูปขอบขนานถึงรูปไข่กลับ กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 6-20 เซนติเมตร (ต้นอ่อนอาจกว้างถึง 9 เซนติเมตร ยาวถึง 30 เซนติเมตร) ปลายกลมถึงห่อหรือแหลมสั้น โคนรูปกลม ขอบเรียบแต่มักเป็นคลื่น ใบอ่อนสีอมแดง มีขนละเอียดโดยเฉพาะบนเส้นใบ ใบแก่หนาคล้ายหนังบาง เป็นมันด้านบนแล้ว เริ่มเกลี้ยงทั้งสองด้าน มีกลิ่นชื้นเมื่อขยี้ เส้นกลางใบบนด้านบน เส้นใบ 10-18 คู่ มีเส้นใบสั้นๆ แซ่ระหว่างกลาง ฐานทั้งสองด้าน เส้นใบย่อยเป็นร่างแห หรือชั้นบันไดจางๆ ค่อนข้างขนานทั้งสองด้าน ก้านใบเล็กเรียวยาว 1.5-3 เซนติเมตร ค่อนข้างแบนหรือมีปีกแคบ บางที่มีสีแดงแต้ม กิ่งเล็กเรียวยาว เกลี้ยง มีรอยแผลเป็นที่ใบหลุดร่วงไป ดอก ยาวประมาณ 0.8 เซนติเมตร เล็ก สีขาวหรือสีครีม ดอกสมบูรณ์เพศ กลิ่นหอมอ่อน ออกเป็นช่อแตกแขนงยาว 8-20 เซนติเมตร ที่ซอกใบบนหรือเป็นกลุ่มอยู่ที่ปลายกิ่ง ก้านดอกยาว 2-4 มิลลิเมตร สีขาวหรือสีอมแดง กลีบเลี้ยง ปลายมีพู่รูปไข่ กว้างหรือกลม (4)5 พูยาว 1-1.5 มิลลิเมตร เกลี้ยง ร่วงเร็ว กลีบดอกรูปรี (4)5 กลีบยาวประมาณ 3.5 มิลลิเมตร ปลายห่อหรือกลม บานออกถึงโค้ง พับลงโคนซ้อนกัน เกลี้ยง เกสรเพศผู้ (8)10 อัน ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูรูปหัวใจกลับ ก้านชูอับเรณูแคบ แหวมกลีบปลาย ฐานดอกคล้ายวงแหวนค่อนข้างจักร ระหว่างเกสรเพศผู้ รังไข่มี (4)5 แยกกัน ยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศผู้สั้น ยอดเกสรเพศเมียเป็นผล กลมหรือรูปไข่เบี้ยว ยาว 0.8-1.2 เซนติเมตร แบน สุกสีม่วงอมแดงแล้วเป็นสีดำ เนื้อบางนุ่ม ผนังผลชั้นในดำ ภายในมี 1 เมล็ดแข็ง พบในป่าเบญจพรรณ ตามริมน้ำป่าพรู เขาหินปูน ตามชายฝั่ง

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชมอน พินคา ลิซีสุนทร ก่อแกนตา ชยามุดา ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 1 - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปท. 2558. 768 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาพฤกษศาสตร์แห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาพฤกษศาสตร์แห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้นไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือกสีน้ำตาลอมเทา เรียบหรือแตกเป็นแผ่นตามแนวตั้งต้นๆ เปลือกในสีส้ม มียางแดงตามกิ่งก้านแต่ไม่พบในลำต้น ใบเดี่ยว ออกสลับดกที่ปลายกิ่ง รูปรีถึงรูปไข่กลับ กว้าง 7-13 เซนติเมตร พบบ้างที่กว้าง 7-17 เซนติเมตร ยาว 16-30 เซนติเมตร พบบ้างที่ยาวได้ถึง 46 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนหู่ถึงแหลม ขอบจักซี่ฟันแหลมห่างกัน 5-15 มิลลิเมตร ส่วนยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลอมส้ม ใบแก่คล้ายแผ่นหนังด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวอ่อนหรือสีออกเหลือง ปกคลุมด้วยขนรูปดาวหยาบบนเส้นใบหลักทั้งสองด้านหรือมีขน กระจายทั่วไป เส้นใบหลักจากโคนใบ 1 เส้น เส้นใบข้าง 17-19 คู่ โค้งเห็นชัด ไปจดที่ซี่ฟัน (ยกเว้นคู่ล่าง) เส้นใบยอดเป็นชั้นบันได ก้านใบยาว 3-16 เซนติเมตร มีขนปลายโค้งเล็กน้อยคล้ายเข่าและมีต่อมกลม 1 คู่ หูใบลดรูปเป็นต่อมกลมขนาดประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอก สีครีมหรือสีเหลืองอ่อน สมมาตร แยกเพศ รวมต้นหรือต่างต้น แต่ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างซอก ซอดอกแตกแขนง เป็นช่อแคบที่ปลายยอด ยาว 20-40 เซนติเมตร กิ่งข้างสั้น ยาว 1-2 เซนติเมตร มีขนรูปดาวทั่วไป ดอกเป็นกลุ่มเล็กที่ซอกใบประดับรูปสามเหลี่ยม ขนาด 2 มิลลิเมตร มีต่อมชัด ดอกเพศผู้มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร เป็นปาด้าน ขนรูปดาวแน่นด้านนอก กลีบดอก 5 กลีบ แยกกัน กว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร จานฐานดอกจักเป็นพู มีขน เกสรเพศเมียมี 10-30 อัน อันนอกๆ แยกกัน อันในโครงเชื่อมกัน ไม่มีรังไข่เป็นหมัน ดอกเพศเมียเป็นช่อแตกแขนงน้อยกว่ามีดอก 1-3 ดอก ที่ซอกใบประดับ กลีบเลี้ยงมีปมที่ไหล่ ส่วนอื่นเหมือนดอกเพศผู้ กลีบดอกกว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร เกสรตัวเมียมี 3 ช่อ ไม่เป็นสัน ยอดเกสรเพศเมียมี 3 แฉก แต่ละแฉกเป็น 2 ง่าม ผล กลม ขนาดประมาณ 2 เซนติเมตร ก้านผลยาว 1-1.5 เซนติเมตร ไม่มีร่องหรือสัน มีขนสีน้ำตาลแน่น แก่แตกเป็น 3 ส่วนไม่เท่ากัน เมล็ดรูปรี กว้างประมาณ 12 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 15 มิลลิเมตร แบน มีแต้มสีน้ำตาลเข้มและอ่อน ไม่มีเนื้อ พบกระจายในป่าดิบเดิม สูงได้ถึง 200 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง: โยธอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร ก่อภานตา ขยมนฤต ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2559. 792 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Magnolia champaca var. *champaca* (Blume) Figlar & Noot.
จำปา(จำปาทอง) MAGNOLIACEAE

ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 25 เมตร ลำต้นรูปทรงกระบอกตรง โคนแผ่ เปลือก สีน้ำตาลอมเทา เปลือกในสีครีม เมื่อตัดเปลือกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาลเข้ม กลิ่นหอม ใบ กว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-20(30) เซนติเมตร รูปไข่แคบ ปลายเรียวแหลม โคนแหลม ใบอ่อนมีขนเส้นไหม ใบแก่เกลี้ยงหรือมีขนละเอียด โดยเฉพาะบนเส้นใบด้านล่าง เส้นกลางใบเป็นร่องด้านบน เส้นใบ 14-20 คู่ โค้ง เส้นใบเป็นร่างแหละเอียดชัดเจน ก้านใบยาว 1.4-4 เซนติเมตร โคนป่องเล็กน้อยรอยแผลเป็นของหูใบยาว 1/3-1/4 ของก้าน ยอดอ่อนมีขน เส้นไหมแน่น ดอกยาว 4-5 เซนติเมตร หอม ออกเดี่ยวที่ซอกใบ หันหน้าขึ้น ก้านดอกยาว 0.5-2.5 เซนติเมตร มีขนเส้นไหม ดาดอกกว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร รูปกรวยแคบ กลีบรวม (8)12-15 กลีบ เรียง 3-4 วง กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร กลีบ ด้านในสั้นและอาจแคบกว่า เกสรเพศเมียอัดแน่นอยู่บนแกนกลางรูปโคน ยาว 12-18 มิลลิเมตร โคนมีก้านชัวยาว 3-5 มิลลิเมตร มีขนละเอียด แต่ตัวเกสรเพศเมียเกลี้ยง ผล เป็นข้อบิดทลวมๆ ห้อยลง ยาว 6-30 เซนติเมตร มี 6-40 ผล ขนาด 1.5-2 เซนติเมตร ไม่มีก้านผล สีน้ำตาลอ่อน มีช่องอากาศใหญ่สีครีม แกะแข็งและแตกออก เมล็ดสีน้ำตาลเข้ม มีเนื้อบางหุ้มสีแดง เมื่อสุกห้อยอยู่บนเส้นคล้ายด้ายสีขาว พบทั่วไปในป่าดิบที่ยังไม่ถูกทำลาย ปลูกกันมาก พืชปลูกมักมีดอกสีส้มอมเหลืองไม้ป่าในภาคใต้ดอกมีสีตั้งแต่ขาวถึงเหลืองอ่อนไม่เป็นสีส้มเมื่อดอกแก่ข้อผลของไม้ป่าบางประการ (เช่น บนเขาหลวง) ยาวกว่าพันธุ์ปลูกมาก

ข้อมูลอ้างอิง : ไซมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร กองงานดา ชยามฤต, ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.- กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. 2559. 792 หน้า.

ภาพประกอบ : <https://sites.google.com/site/efloraofindia/species/m--z/m/magnoliaceae/magnolia/magnolia-champaca>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

Magnolia champaca var. *pubinervia* (Blume) Figlar & Noot.
จำปา(จำปาป่า) MAGNOLIACEAE

ชื่ออื่น : จำปากอ จำปาเขา จำปาทอง จำปาป่า

ไม้ต้น สูงได้ถึง 30 เมตร หน่อใบแนบติดกันใบมากกว่ากิ่งหนึ่ง ใบรูปไข่ ยาว 10-30 เซนติเมตร ปลายแหลมยาว ยาวได้ถึง 2.5 เซนติเมตร แผ่นใบด้านล่างมีขน เส้นแขนงใบเรียงจรดกันเป็นเส้นขอบใน ก้านใบยาว 1.5-4 เซนติเมตร ช่อ ดอกออกตามปลายกิ่ง ยาว 1-1.8 เซนติเมตร มีดอกเดี่ยว ก้านดอกสั้นมาก ดอกมีกลิ่นหอมแรง สีเหลืองอมส้ม มี 15 กลีบ เรียงหลายวง ยาวเท่า ๆ กัน รูปใบหอกกลับ ยาว 2-4 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ยาว 6-8 มิลลิเมตร แกนอับเรณูมีรยางค์สั้น ๆ ผลยาว 7-15 เซนติเมตร ผลย่อยแยกกัน ยาว 1-1.5 เซนติเมตร แต่ละผลย่อยมี 2-4 เมล็ด ผิวขรุขระ มีถิ่นกำเนิด ในอินเดีย เป็นไม้ประดับทั่วไปในเอเชียเขตร้อน แยกเป็น var. *pubinervia* (Blume) Figlar & Noot. พบทาง ภาคใต้ ต้นสูงได้ถึง 50 เมตร ใบรูปรี ปลายแหลมสั้น ส่วนจำปาขาว เป็นลูกผสม *M. champaca* x *baillonii* คำระบุชนิดมาจากภาษาสันสกฤต และเป็นที่มาของชื่อไทย

ข้อมูลอ้างอิง : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B2&typeword=group>

ภาพประกอบ : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?words=%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B2&typeword=group>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

